

Program obnovy vesnice (obce)

Přívrat

v rámci **P**rogramu **O**bnovy **V**enkova

Ing. Jan Stránský
2011

ZÁKLADNÍ IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

INVESTOR: Obec Přívrat
Přívrat 11, 560 02 Česká Třebová

Kterého zastupuje: Ing. Jan Stránský
starosta obce

ZPRACOVATEL PROJEKTU: Ing. Jan Stránský

Program obnovy vesnice byl zpracovaný na základě Rozpočtového výhledu na následující léta 2011 – 2016.

Podklady: ÚPO včetně urbanistické studie výstavby, místní šetření

OBSAH

1. Úvod

2. Charakteristika obce

2.1. Historie

2.2. Současný stav

2.2.1. Doprava

2.2.1.1. Cyklotrasy

2.2.1.2. Pěší turistika

2.2.2. Technická infrastruktura

2.2.2.1. Vodní hospodářství

2.2.2.2. Zásobování teplem

2.2.2.3. Zásobování plynem

2.2.2.4. Zásobování elektrickou energií

2.2.2.5. Telekomunikace

2.2.2.6. Nakládání s odpady

2.2.2.7. Občanská vybavenost

2.2.2.8. Urbanistická struktura

2.2.3. Přírodní podmínky

2.2.3.1. Klimatické podmínky

2.2.3.2. Geomorfologické a geologické poměry

2.2.3.3. Půdní poměry

2.2.3.4. Ložiska nerostných surovin

2.2.3.5. Archeologie

2.2.3.6. Fytocenologické poměry

2.2.3.7. Hydrologické poměry

2.2.3.8. Krajinné hodnocení

2.2.4. Kulturní a společenský život

2.2.4.1. Kulturní památky

2.2.4.2. Kulturní a společenský život

3. Hlavní směry rozvoje

1. Úvod

Dosažení vzestupné tendence trvale udržitelného rozvoje venkova je hlavní myšlenka celého procesu rozvoje venkovských oblastí.

Veškeré jednotlivé aktivity vychází ze zpracovaného územního plánu, který je jedním z nejdůležitějších koncepčních dokumentů pro rozvoj obce.

Cílem dokumentu „Program obnovy vesnice (obce) Přívrat – v rámci Programu obnovy venkova“ je vytvoření organizačních a ekonomických podmínek pro její harmonický rozvoj.

2. Charakteristika obce

Obec Přívrat byl vždy samostatnou obcí. Pouze v letech 1989 – 1991 náležel k České Třebové. Od roku 1945 do současnosti patří k okresu Ústí nad Orlicí, který náleží pod Pardubický kraj. Severní část vsi tvoří místní část nazývanou Na Presích nebo Malý Přívrat.

Obec leží v rybničnatém a lesnatém údolí potoka místně zvaném Husí Krk, téměř uprostřed trojúhelníku mezi městy Ústí nad Orlicí, Česká Třebová a Litomyšl, ve vrcholových partiích kozlovského hřbetu ve výšce 435 až 515 metrů nad mořem. Celková katastrální plocha obce je 730 ha, z toho orná půda zabírá pouze 21% . Trochu více než polovina výměry obce je porostlá lesem. Vzhledem k geografické poloze bychom našli v obci velmi málo ploch s travním porostem. Krajina je zde malebná. Okolní lesy lákají k houbaření i krásným procházkám s výhledem na panorama Orlických hor. Kaskády rybníků přitahují rybáře.

V současné době žije v obci 340 stálých obyvatel. Z toho 170 mužů a 170 žen. Průměrný věk je 38,46 let. Počet dětí do 15 let je 56 a počet obyvatel nad 60 let je 63. Hustota osídlení je 45 obyvatel/km². Jedná se o obec s vcelku vyrovnaným stavem obyvatel. V letních měsících se obec rozrůstá o řadu chalupářů a ožívá také chatová oblast zvaná „Údolí oddechu“.

V obci převažuje bydlení v rodinných domcích. Nachází se zde 119 domů trvale obydlených, z toho 30 rekreačních chalup a 25 rekreačních chat. Bytový fond v obci vychází z velké části z původní zástavby, realizované většinou do roku 1945 a pak po roce 1973. Řada stávajících domů byla opravena nebo přebudována. V posledních letech zde vzniká i řada novostaveb.

Kraj:	PARDUBICKÝ
Mikroregion:	Orlicko-Třebovsko
Správní obvod:	Česká Třebová
GPS souřadnice:	49°55'28.583N, 16°23'49.074 E
Nadmořská výška:	435m n. m.
Katastrální výměra:	730ha
Počet obyvatel:	340
Průměrný věk:	38 let

www.privrat.cz

2.1. Historie

Kdy byl Přívrat založen nelze dodnes spolehlivě určit. Obec vznikla pravděpodobně již v období rané kolonizace, která pronikla od konce 12.století do

oblasti Orlice. Pásová plužina a uspořádání vsi podél potoka Husí krk nasvědčuje tomu, že to bylo až v průběhu 13.století. Přívrat zůstal mimo území Lanšperka i panství litomyšlských premonstrátů (klášterními majetky byl ovšem zcela obklopen). Z toho usuzujeme, že již v době vytváření hranic Lanšperska v této oblasti byla ves v rukou příslušníků nižší šlechty. Ves Přívrat nebyla ve své historii nikdy připojena ke královským ani ke klášterním majetkům.

V prvních dochovaných písemných pramenech je poprvé připomínána roku 1455. V té době byla samostatným zemanským statkem, který Markéta ze Ždanic, dcera Doníka z Přívratu postoupila dvěma synům Miklošovi ze Ždanic a Janu Šlechtovi z Mrdic. Statek se skládal z tvrze, poplužního dvora s poplužím a vsí. Toto jsou tedy první zmínky o naší obci. Oba synové si majetek rozdělili na dva díly, které prodali a tvrz nechali zpustnout.

Místní název Přívrat, někdy též používáno Přívraty, vzniklo hláskovými změnami ze slova „Převrat“, které ve staré češtině označovalo sedlo nebo průsmyk v horském hřbetu, který je součástí Svitavské pahorkatiny nedaleko sedla, kterým prochází silnice z Litomyšle do České Třebové přes takzvaný Kohout. Jak už jsem dříve uvedl, množné číslo bylo dáno tím, že dolní část tvořila samotou nazývanou dodnes Malý Přívrat.

2.2. Současný stav

2.2.1. Doprava

Přívrat leží na komunikační síti silnic III.třídy č.35851, č.36012 a č.35852. Průměrná šířka těchto silnic je 6,5m. Celková délka silnic v katastru obce je 6600m. Tyto komunikace jsou ve správě SÚS Pk. Ostatní navazující komunikace jsou místní a účelové. Ty jsou trasovány rovnoměrně po celé obci. Většina nejfrekventovanějších místních komunikací má zpevněný povrch. Šířka místních komunikací je v průměru 3,0m. Celková délka místních komunikací je 4250m. Prakticky všechny místní komunikace jsou ve správě obce. Systém záhumenních cest je poměrně rozvinutý a funkční. Některé účelové komunikace jsou v terénu málo znatelné, v některých případech jsou vedeny jinudy, než je uvedeno na mapách. Převážná většina účelových komunikací má vzhledem k jejich délkám a malé frekvenci využívání nezpevněný povrch. Šířka účelových komunikací je v průměru 3,0m. Celková délka účelových komunikací je 10500m. Prakticky všechny účelové komunikace jsou ve správě obce. Parkovací plochy v obci jsou v omezeném rozsahu v centru obce na asfaltové ploše před hostincem „U Coufalů“ resp. požární zbrojnicí, před hřbitovem a u lyžařské sjezdovky. Garáže ve větším počtu se v obci nenacházejí, ale jsou prakticky u každého obytného objektu.

Autobusovou dopravu zajišťuje společnost ČSAD Ústí nad Orlicí. V obci je jedna obousměrná zastávka se zastřešenou čekárnou. Projíždí zde 1 autobusová linka č.700932 Česká Třebová-Řetová-Sloupnice-Vysoké Mýto. V pracovních dnech je možno využít ve směru do České Třebové 9 spojů. O víkendu a svátcích 4 spoje.

Území obce se nachází mimo síť stávajících tratí ČD. Nejbližší napojení na osobní železniční dopravu je zastávka Dlouhá Třebová (3km) nebo Česká Třebová nádraží (6km).

2.2.1.1. Cyklotrasy

Mikroregionem, sdružujícím obce „Orlicko-Třebovsko“, procházejí cyklotrasy č.4061 a č. 4048.

2.2.1.2. Pěší turistika

Rybničnaté a lesnaté údolí kolem obce Přívrat vybízí k procházkám v přilehlých smíšených lesích, které navazují na rybníky, přilehlé louky, křoviny a rákosiny, jež jsou hnízdištěm různých druhů vodního ptactva a důležitou zastávkou na tahu ptáků. Jedná se o malebné prostředí s bohatou „rybniční“ faunou a flórou. Přes Přívrat vede několik turistických tras.

2.2.2. Technická infrastruktura

2.2.2.1. Vodní hospodářství

Zásobování vodou

Vlastníkem vodovodu je Vodárenská společnost Česká Třebová s.r.o. a provozovatelem je Orlická vodohospodářská společnost Česká Třebová s.r.o. Vodovod zásobuje pitnou vodou obyvatele a ostatní odběratele v obci Přívrat a sídelních jednotkách Svinná a Zhoř. Vodovod byl uveden do provozu v Přívratu od roku 1956, ve Zhoři v roce 1950, ve Svinné v roce 1950. Z vrtu HV 101 je voda čerpána přes ČS Svinná do vodojemu Kohout o celkovém objemu 400m³. Z vodojemu je voda dopravována gravitačně samostatnými řady do spotřebišť Přívrat a spotřebišť Zhoř. Výtlačný řad z ČS do vodojemu je současně zásobním řadem do spotřebišť Svinná. Množství vody ve vodním zdroji (vrt HV 101) je pro stávající počet vodou zásobovaných obyvatel dostatečné. Kvalita vody je po hygienickém zabezpečení v souladu s vyhláškou č. 252/2004 Sb., kterou se stanoví požadavky na pitnou vodu a rozsah a četnost její kontroly, ve znění vyhlášky č. 187/2005 Sb. A v souladu s vyhláškou č. 307/2002 Sb o požadavcích na zajištění radiační ochrany. Objem akumulované vody ve vodojemech zabezpečí pokrytí minimálně 60 % maximální denní potřeby vody. Současný stav vodovodních řadů neodpovídá platným normám po stránce technického uspořádání, možností manipulace na síti a vnitřních průměrů potrubí (vodovod v Přívratu a ve Zhoři starší více než 40 let, potrubí z AC v délce 1,450km a z litiny DN 50 v délce 0,480km). V roce 2011 byla provedena společností ORVOS rekonstrukce přivaděče ze Zhoře po první tlakovou komoru – investice 1,35 milionu Kč. Rekonstrukce bude dále pokračovat. Vodovod je zaveden do všech částí zásobované obce a sídelních jednotek. Provoz vodovodu je řízen radiovým dispečinkem provozovatele s využitím radiové přenosové sítě Conel. V obci se nacházejí tyto vodovodní řady: AC DN 80 o délce 1,45km, LT DN 100 o délce 3,1 km, LT DN 80 o délce 3km, LT DN 60 o délce 2,2km.

Pro záložní odběry požárního zásahu slouží kromě 2 funkčních hydrantů na vodovodním řadu AC 80 také požární nádrže. Je navrženo 26 nových požárních

hydrantů rozmístěných rovnoměrně v rámci stávající obce resp. v rámci navrhovaných lokalit, jejichž osazení je podmíněno rekonstrukcí stávajících vodovodních řadů za nové.

Kanalizace a čištění odpadních vod

V obci Přívrat není vybudovaná soustavná kanalizační síť. Kanalizační stoky splaškové kanalizace se v katastru obce Přívrat nenacházejí. Je zde realizována dílčí stoka dešťové kanalizace, která je ve špatném technickém stavu. Obec dále využívá systémů příkopů, struh a propustků. V obci není centrální ČOV. Jsou zde vybudovány 4 domovní ČOV – odpadní vody od 30 trvale bydlících obyvatel jsou vypouštěny do vod povrchových. Je zde vybudováno 60 ks septiků – odpadní vody od 170 trvale bydlících obyvatel a 20 rekreatů jsou vypouštěny do vod povrchových. Je zde vybudováno 40 ks jímek na vyvážení (napojeno 100 trvale bydlících obyvatel a 120 rekreatů). Odpadní vody z jímek jsou vyváženy na pole do vzdálenosti cca 3 km. Technický stav septiků a jímek je různý. Vzhledem k rozptýlené zástavbě je vybudování soustavné kanalizační sítě a centrální čistírny odpadních vod v současných politicko-ekonomických poměrech naprosto nereálné a finančně neúnosné.

2.2.2.2. Zásobování teplem

V obci není zaveden zemní plyn, objekty jsou vytápěny převážně tuhými palivy a elektrickým proudem. Výkony kotlů v jednotlivých RD se rámcově pohybují do 20 kW. Obec nemá zpracovaný žádný projekt energetického rozvoje. V současnosti není v obci prováděno trvalé měření čistoty ovzduší. Katastrem obce prochází VTL plynovod DN 200 PN 40. Pokud nedojde k plynofikaci obce, zůstane stávající stav v zásadě nezměněn.

Topení pevnými palivy : 90 % domácností a provozoven

Topení el. proudem : 9 % domácností

Topení na dřevoplyn : 1 % domácností

Nepoužívá se bioplyn ani kapalná paliva.

2.2.2.3. Zásobování plynem

Obec není plynofikována. V roce 1990 byla zpracována „Studie plynofikace oblasti Přívrat – Řetová – Řetůvka – Hrádek“. Dle této studie jsou v Přívratu navrženy tyto STL plynovodní řady: PE DN 90 – o celkové délce 2130m
PE DN 40 – o celkové délce 2040m

2.2.2.4. Zásobování elektrickou energií

Územím obce Přívrat prochází vrchní vedení 110kV linka V1180, vedoucí od jihu na sever. Obec je napájena vrchním primerním vedením 35kV. Napájecím bodem je rozvodna a transformovna Česká Třebová. Primerní rozvody tvoří vrchní kmenová linka VN 35 kV Cu 35/50 mm², která prochází středem obce z jihu na sever. Linka 35 KV je vytížená úměrně a dovoluje přenos požadovaného nárůstu výkonu. Sekundární rozvody jsou provedeny normalizovanou napětovou

soustavou 3 PEN stř. 50 Hz 400 V TN-C jak vrchním, tak i kabelovým vedením. Vzhledem k výhodnému rozložení a kapacitě stávajících sekundárních rozvodů ve vztahu k navrhovaným lokalitám výstavby domů je technicky možné napojení navrhovaných lokalit provést ve vazbě na tyto rozvody, v případě potřeby opravené a posílené.

K transformaci VN/NN slouží v obci celkem 4 distribuční trafostanice v majetku ČEZ. Odhadnutý navýšený výkon v roce 2020 – 560 kW bude možné v případě potřeby bez problémů zajistit ze stávajících TS jejich přezbrojením, kdy je možné získat navýšení příkonu až o 920 kVA.

Trafostanice

č.	TS	lokalita	majetek	druh	typ	stávající výkon kVA	maximální výkon kVA	možnost navýšení výkonu	z linky
1	256	Presy	ČEZ	distribuční	ocel.stožár	400	630	230	35 kVA
2	1361	Zacharovec	ČEZ	distribuční	BTS	400	630	230	35 kVA
3	257	hráz rybníka	ČEZ	distribuční	zděná	400	630	230	35 kVA
4	398	ZD - kravín	ČEZ	distribuční	BTS	400	630	230	35 kVA
celkem						1600	2520	920	

2.2.2.5. Telekomunikace, radiokomunikace

Metalické telefonní kabely vedou po celé obci nejčastěji v souběhu s místními komunikacemi. Katastrem obce prochází dálkový telekomunikační kabel u silnice III/35581. V katastru obce se nenacházejí stožáry pro přenos signálů mobilních telefonů. Obec je pokryta televizním signálem ČT 1, ČT 2, NOVA a PRIMA ze základních televizních vysílačů. Po celé obci jsou vedeny optické kabely kabelové televize. Nad katastrem obce prochází 1 provozovaná radioreléová trasa veřejné komunikační sítě z lokality RS Litický chlum.

2.2.2.6. Nakládání s odpady

Nakládání s odpady je v obci Přívrat řízeno obecní vyhláškou č.3/2004. Vyvážení komunálního odpadu je 1 x týdně a je zakotven systém kapitační platby a vydaných nálepek na popelnice. V obci je u kravína provozován jednoduchý, ale oplocený a vyasfaltovaný sběrný dvůr s velkokapacitními kontejnery na tříděný odpad. Běžně se třídí odpady do speciálních kontejnerů – systém je nastaven na plasty, sklo a papír. Kontejnery jsou rozmístěny ve 4 sběrných bodech – u prodejny, u rybníka Komárek, u sběrného dvoru a v Malém Přívratě. Sběrné body jsou provedeny se zámkovou dlažbou. Vznikající odpady jsou kompostovány, pokud se jedná o odpady ze zeleně, bývají použity do kompostů nebo jako palivové dřevo. Komunitní kompostování zatím není zavedeno. Komunální odpad je odvážen svozovou firmou – společností EKOLA České Libchavy na vlastní řízenou skládku v Českých Libchavách. Na obecním úřadě je umístěn malý kontejner na vyřazené elektrospotřebiče a baterie, které zpětně

odebírání firma Asekol. Odvoz nebezpečných odpadů je prováděn minimálně 2 x ročně, jak stanoví zákon. Stávající způsob zneškodňování odpadů v obci bude doplňován a bude probíhat v souladu s příslušnými nařízeními a předpisy.

Ve východní části je mimo zastavěnou část obce v terénní depresi umístěna bývalá skládka Kobylí důl, která byla později rekultivována. Nachází se na parcele č. kat. 345 a v návrhu územního plánu je doporučeno její opětovné využití pro ukládání stavebních demoličních odpadů bez nebezpečných vlastností a přebytečné vytěžené zeminy a obdobných materiálů.

2.2.2.7. Občanská vybavenost

Občanská vybavenost odpovídá velikosti obce. Základní občanskou vybavenost v obci zastupuje budova obecního úřadu, ve které se nachází kancelář, obřadní síň a obecní knihovna s veřejně přístupným internetovým pracovištěm. V patře se nachází obecní byt a nově vytvořená klubovna a herna pro děti a mládež. V těsné blízkosti Obecního úřadu je nové víceúčelové hřiště s umělým tartanovým povrchem, upravena je tu i asfaltová plocha s košem vhodná pro streetball a treninková stěna. Malé travnaté hřiště a také nové krásné dětské hřiště s mnoha prolézačkami. Na návsi se nachází hostinec „U Coufalů“, který zahrnuje kulturní sál s jevištěm, kde se pořádají různé společenské a kulturní akce. Poblíž místního hostince stojí Hasičská zbrojnice a prodejna smíšeného zboží. Další hostinec „Na Presích“ se nachází v Malém Přívratě. V obci se nachází kaple sv. Františka Xaverského a funkční hřbitov.

Jako odpočinkové zóny lze využít dva parčíky, které se v obci nově vytvořily. Jeden se nachází u silnice, zde byl instalován pomník Antonína Bennewitze. Druhý je poblíž středu obce a zde je instalován velký pískovcový kámen s vytesaným znakem naší obce. Na kopci zvaném Jasaňák je zřízen lyžařský areál, který má pro své návštěvníky v zimním období připraveny tři sjezdovky s technickým zasněžováním, osvětlení pro večerní lyžování, Snowbar, půjčovnu lyžařského vybavení a pro děti lyžařskou školu. V létě tu jsou k zapůjčení downhill koloběžky a tříkolky, pro občerstvení slouží letní bar a pro děti je otevřen PINGUin park s nespočtelným množstvím nejrůznějších atrakcí. Provozovatelem je soukromá firma SKI Přívrat s.r.o.

Na zemědělském půdním fondu hospodaří Zemědělské družstvo se sídlem ve Sloupnici.

2.2.2.8. Urbanistická struktura

Přívrat leží na komunikační síti silnic III. třídy č. 35851, č.36012 a č.35852, při které se koncentrovalo původní venkovské zastavění. V průběhu let byly venkovské statky postupně přeměňovány v objekty sloužící především pro bydlení, čímž pozvolna podoba venkovského hospodářského stavení s klasickou předzahrádkou, kdy sad i zahrada získaly rozměr příměstské zástavby.

Dnes v obci nalézáme různorodou skladbu domů, kdy současná podoba rodinného domu je dána důsledkem změny stylu života obyvatel vesnice, charakterizované převahou funkce bydlení nad funkcí hospodářskou. Zástavba tak začíná přebírat výraz příměstské zástavby rodinných domů.

Celé širší území je intenzivně zemědělsky využíváno se zaměřením především na rostlinou produkci, převážná výměra pozemků je zorněna a meliorována. Přímo v obci a její těsné blízkosti nalezneme rozsáhlé vodní plochy rybníků.

Území obce je členěno do funkčních ploch:

1. BV - bydlení v rodinných domech – venkovské
2. RI - rekreace – plochy staveb pro rekreaci
3. OV - občanské vybavení – veřejná infrastruktura
4. OZ - občanské vybavení – komerční zařízení malá a střední
5. OS - občanské vybavení – tělovýchovná a sportovní zařízení
6. OH - občanské vybavení – hřbitovy
7. PV - veřejná prostranství (chodníky)
8. DS - dopravní infrastruktura - silniční
9. TI - technická infrastruktura
10. TO - technická infrastruktura – plochy pro stavby a zařízení pro nakládání s odpady
11. VZ - výroba a skladování – zemědělská výroba
12. ZO - zeleň ochranná a izolační
13. W - plochy vodní a vodohospodářské
14. NZ - plochy zemědělské
15. NL - plochy lesní
16. NP - plochy přírodní
17. NSZ - plochy smíšené nezastavěného území zemědělské

Uvedené údaje vypovídají o současné situaci – charakteristický stav svědčící o populačním rozvoji. Perspektivní vývoj obyvatel je závislý na stabilizaci bydlícího obyvatelstva, která může být zajištěna různým způsobem. Základním prvkem je zlepšení podmínek pro bydlení a vytvoření nových pracovních příležitostí, další z možností je zlepšení základní vybavenosti obyvatelstva, zkvalitnění technické vybavenosti, služeb i rozvoj podnikání výrobního charakteru v obci.

2.2.3. Přírodní podmínky

2.2.3.1. Klimatické podmínky

Území náleží do mírné teplé oblasti, na přechodu okrsku vlhkého, vrchovinného. Průměrná teplota je 7,1°C, průměrný roční úhrn srážek je 775mm.

2.2.3.2. Geomorfologické a geologické poměry

Dle geomorfologického členění je území obce zaříděno do provincie Česká Vysočina, soustavy Česká tabule, podsoustavy Východočeské tabule. Převládajícími horninami v území jsou jizerské vrstvy turonských slínovců jednak vápničných, tak i písčitých a spongilitických (opuky). Terénní podmínky jsou poměrně jednoduché. Průměrná nadmořská výška je zde 440m n.m., nejvýše položené místo je kóta 546 m n.m., nacházející se v jihozápadní části obce v lokalitě Buková stráň. Výrazná je rovněž lesní partie Zacharovce v severní části obce. Okrajem katastru obce Přívrat procházejí souvislé pásy zalesnění. Krajina v obci je převážně výrobní s intenzivně obhospodařovanými zemědělskými plochami.

2.2.3.3. Půdní poměry

Území je zařazeno do přírodní oblasti pahorkatinné (PI), zastoupeny jsou převážně hlinité až písčitohlinité půdy, hluboké bez skeletu nebo s jeho malou příměsí. Pedogeneticky jsou zastoupeny ilimerizované půdy a HM ilim, včetně slabě oglejovaným forem, dále hnědé půdy a Hp.kyselé. Podél vodotečí glejované a oglejené půdy (HPJ 14, 25, 43, 44, 50, 64).

2.2.3.4. Ložiska nerostných surovin

Dle vyjádření Ministerstva průmyslu a obchodu ze dne 18.06.2008 se v katastru obce nenacházejí výhradní ložiska nerostných surovin.

2.2.3.5. Archeologie

Katastrální území obce Přívrat je územím s archeologickými nálezy, což vyplývá z toho, že obec je trvale osídlena již od středověku. Z tohoto důvodu je celé správní území obce Přívrat považováno za území s archeologickými nálezy ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů a rovněž ve smyslu úmluvy o ochraně archeologického dědictví Evropy, vyhlášené pod č. 99/2000 Sb. M.s. se všemi důsledky z jejich výkladu plynoucími.

2.2.3.6. Fytocenologické poměry

Obec má kvalitní vysokou zeleň lemující tok potoka. Celkově z dřevin jsou v katastru obce zastoupeny, smrk, modřín, borovice, buk, dub, bříza, olše, javor, jasan, lípa a jedle. Lesy tvoří 57 % plochy katastru obce – 420ha. Z hlediska rozložení stabilizujících prvků je katastrální území obce poměrně sourodé a systém ekologické stability je zde dostatečný zejména díky poměrně významnému podílu lesů. Katastrální území obce se nachází v CHOPAV Východočeská křída. Chráněná území se v katastru obce nenacházejí. V jihozápadní části katastru obce se nachází evidovaný VKP 11036 „Za horama“, tato lokalita je připravována k zaregistrování. Na území obce jsou přirozeně zastoupeny luhy a olšiny v široké nivě potoka Řetovka a jejich přítoků, dubohabrové háje, bukové a květnaté bučiny s ostrůvky suťových lesů. Zastoupení 3 – 5 VS (dubobukový – bukový – jedlobukový). Území náleží do oblasti metafyzika.

2.2.3.7. Hydrologické poměry

Území je odvodňováno potokem Řetovka, ke kterému se připojuje menší bezejmenná vodoteč, pramenící v Bukové stráni. Potok pokračuje přes Řetovou a Řetůvku do Hrádovského údolí a pod obcí Hrádek se vlévá do Tiché Orlice. Z hydrologického hlediska se jedná o rajón č. 251 Poorlická brázda, zájmové území náleží hlavnímu povodí Labe a dílčímu povodí Tiché Orlice (1-02-01), Řetovka (1-02-02-060) a Třebovka (1-02-02-056). Potok je ve správě organizace Lesy ČR Povodí Labe. Stav potoka Řetovka je vcelku uspokojivý, nedá se říci, že by byl nějak významně znečišťován splašky. Provádění soustavných úprav potoka není pokládáno za účelné. Potok je třeba ponechat v přirozeném stavu a zajistit jeho pravidelnou údržbu a čistotu.

V obci se nachází 5 rybníků: Dolní Přívratský rybník, Trucovný rybník, Prostřední rybník, Komárek a Horní rybník. Nad hasičskou zbrojnicí u odbočky na záhumenkovou cestu se nachází 1 požární nádrž.

2.2.3.8. Krajinné hodnocení

Celkem je v katastru obce obhospodařováno 263ha zemědělské půdy, z toho orné půdy je asi 151ha. Na zemědělském půdním fondu hospodaří ZD Sloupnice. Celková plocha lesních pozemků v katastru obce je asi 420ha. Jedná se převážně o porosty jehličnaté a smíšené, zastoupené dřevinami smrk, borovice, modřín dub a jasan. Lesní pozemky v zájmovém území obhospodařují soukromí vlastníci a Lesy ČR s.p., které také vykonávají OLH. Zalesňování v katastru obce je prováděno pouze v rámci stávajících pozemků, určených k plnění funkcí lesa. Okrajem katastru obce Přívrat procházejí souvislé pásy zalesnění. Krajina v obci je převážně výrobní s intenzivně obhospodařovanými zemědělskými plochami. Obec má kvalitní vysokou zeleň lemující tok potoka. Katastrální území obce se nachází v CHOPAV Východočeská křída. Chráněná území se v obci nenacházejí. V jihozápadní části katastru obce se nachází evidovaný VKP 11036 „Za horama“, tato lokalita je připravována k zaregistrování. Zeleň v intravilánu je tvořena převážně zahradami, ale i skupinami zeleně, stromů a keřů v parkové úpravě.

Systém ekologické stability (ÚSES) představuje propojení dochovaných stabilních segmentů krajiny, tvořících kostru ekologické stability, do uceleného systému schopného podstatně zvýšit odolnost krajiny vůči nejrůznějším stressovým faktorům. Pro obec je zpracován Lokální územní systém ekologické stability.

2.2.4. Kulturní a společenský život

2.2.4.1. Kulturní památky

Dle vyjádření MÚ Česká Třebová odbor kultury se v obci Přívrat nachází nemovitá kulturní památka – litinový kříž s kamenným podstavcem a litinovým zábradlím s pískovcovými sloupky u domu č.p. 48 na parcele č. kat. 217, registrační číslo 50044. Jedná se o hodnotný kříž s oplocením ze třetí čtvrtiny 19. století, který je v regionu typově málo zastoupen. V roce 2005 prošel zrestaurováním.

Ostatní objekty památkového zájmu, které vykazují historickou, uměleckou nebo architektonickou hodnotu:

- kaple sv Františka Xaverského
- křížek na Heršoftě
- pomník Antonína Bennewitze – odhalen slavnostně v roce 2008. Je to přívratský rodák, skvělý houslista, pedagog a dlouholetý ředitel pražské konzervatoře
- pomník Karla Kovařovice – připomíná pobyt hudebního skladatele, který zde v roce 1896 komponoval operu Psohlavci

2.2.4.2. Kulturní a společenský život

Společenský život je v naší obci velmi bohatý a rozmanitý. Každoročně se u nás pořádá hodně zajímavých kulturních akcí. Mnohé z nich mají u nás již několikaletou tradici. Obec velmi úzce a intenzivně spolupracuje s místními spolky, s valnou většinou akcí je propojena vzájemnou pomocí. Vzhledem k velikosti naší vsi je zcela běžné, že většiny akcí se občané účastní společně jako aktéři a zároveň diváci. Na některé jezdí diváci i z celé republiky např. na naše Přívratské Vinobraní. To má své kořeny v období první republiky. Vinobraní, tak jak ho známe dnes má své začátky v roce 1986. V současné době začíná páteční zábavou na návsi, pokračuje se v sobotu odpoledne kulturním vystoupením. Vlastní „Slavnosti“ probíhají v sobotu večer na sále hostince U Coufalů a poté se přidá ještě venkovní zábava na návsi. Že tato akce je známá v širokém okolí, potvrzuje veliká návštěvnost, která u některých ročníků přesáhla 2 500 návštěvníků. Dováží se z Moravy 1 600 litrů burčáku moku a přibližně 500 litrů odrudového bílého a červeného vína a to od šesti do osmi druhů. Každoročně se konají Maškarní ples, Myslivecký ples, Hasičský ples, Pyžamový ples. Od roku 1995 píše svou tradici Becherobraní – koncerty hudebních skupin. Předsilvestrovská zábava každý rok ukončuje kulturní sezónu. Již sedmým rokem si zpřijemňujeme adventní čas Zpíváním u stromečku s živým Betlémem, které pokračuje na sále vystoupením folklórních umělců a je zakončeno vždy zdařilým ohňostrojem. Ani na děti se nezapomíná. Pro ně je vždy připraven bohatý

celoroční program jako dětský karneval, dětský den, loučení s prázdninami, pálení čarodějnic, mikulášská nadílka, na které se stalo tradicí, že již čtvrtým rokem hrají pohádku místní ochotníci z řad tatínků. Také lampiónový průvod se těší velké oblibě. Každý rok, vždy na jaře a na podzim, se v obci konají divadelní představení pro děti i dospělé. Svě místo mají u nás i cestopisné přednášky našich občanů. V období letních prázdnin promítá letní kino. Každoročně u nás v rámci festivalu Antonína Bennewitze koncertují pěvecké sbory. V roce 2011 u nás proběhly taneční pro dospělé, které byly zakončeny věnečkem. Náš kulturní sál není vytížen pouze kulturní činností, ale i sport si v něm našel své místo. Každý týden, za podpory obecního úřadu, cvičíme Zumbu, která si našla mnoho příznivců, místní mládež zde hraje florbal a stolní tenis. Svou tradici má i SPOZ – sbor pro občanské záležitosti, který již mnoho let chodí na přátelské návštěvy k našim starším spoluobčanům, popřát jim k významnému životnímu jubileu. Zajišťuje přivítání nových občánků, zlaté svatby.

V současné době u nás funguje několik spolků, které nemalou měrou přispívají k bohatému společenskému a i sportovnímu životu v naší obci.

SDH – Sbor dobrovolných hasičů

Sbor byl založen v roce 1890. V dnešní době má 61 členů z toho 6 žen a 6 členů čestných, výbor je devítičlenný. Loni se obnovila práce s mládeží a vznikla 3 družstva mladých hasičů, která již slavila své první úspěchy. Sbor provozuje hasičský sport. Pořádá vlastní soutěž „Útok proti kopci“, na kterou se sjíždí družstva z celé republiky. Další je soutěž mladých hasičů O pohár země krále Miroslava. Sbor dále pořádá kulturní akce. Asi nejnámější je Přívratské Vinobraní dále pak Hasičský ples, Předsilvestrovská zábava, Benátská noc. Každý rok jezdí členové na bowling a tradicí je hasičský cyklistický výlet po Pardubickém kraji. Pořádají různé poznávací zájezdy. I zájezdy za kulturou se těší velké účasti, vyjíždíme do větších měst na divadelní představení.

Becherova strana lidu (BSL)

Recesistické sdružení, které má patronát nad fotbalovým klubem FK Becherovka Přívrat, jenž je účastníkem krajského přeboru futsalu a pořádá říjnovou přívratskou slavnost Becherobraní.

Miroslavova země

Sdružení za veselejší současnost pořádá Údolní hry, ve kterých se soutěží v netradičních disciplínách. Konají se vždy v únoru na návsi v Přívratu. Družstvo Miroslavovy země se pravidelně účastní her bez katastru, což je „okresní“ obdoba oblíbených recesních soutěží. V roce 2011 založili novou tradici Guláš festival – soutěž ve vaření kotlíkového guláše, součástí je ochutnávka regionálních piv, kulturní program.

Ski klub Přívrat

V roce 1983 byl na Jasanově kopci zřízen první lyžařský vleč. V současné době je areál v soukromém vlastnictví firmy SKI Přívrat s.r.o., která do areálu investovala a v dnešní podobě má v zimě areál připraveny tři sjezdovky s technickým

zasněžováním, osvětlením pro večerní lyžování, Snowbar, půjčovnu lyžařského vybavení a pro děti lyžařskou školu. V létě provozuje v areálu downhill koloběžky a tříkolky. Pro občerstvení slouží letní bar a pro děti je otevřen PINGUin park s nespočtými atrakcí.

Bratrstvo neohrožených – turisticko branný oddíl pro místní děti a mládež

Činnost oddílu:

- Airsoft, pochody, fotbal
- Základy topografie (orientace terénu, poznávání značek, čtení z mapy, atd.)
- Základy přežití v přírodě (rozdělení ohně, nouzové přespání v noci, ochrana proti chladu)
- Základy manipulace se zbraní (luky, kuše, nůž, vzduchovka)
- Základy první pomoci
- Základy o videu a filmování (dokumentace, reportáže, úprava videa atd.)
- Udržování pořádku v obci a pomoc při pořádání různých akcí v obci

SPOZ – sbor pro občanské záležitosti, je zřízen obecním úřadem Přívrat, jeho náplní je organizovat a zaštitit kulturní a společenské akce nebo události pod patronátem nebo organizací obce.

SPT – spolek přívratských tatínků. Již čtvrtým rokem ochotně nacvičují pohádku na dětskou mikulášskou nadílku. Svého úkolu se shostili velmi dobře jejich divadelní ztvárnění pohádek láká diváky z řad dětí, ale i dospělých z celého okolí. Začalo to pohádkou o Červené Karkulce následovala Perníková chaloupka, dalším rokem to byla Sněhurka a sedm trpaslíků a zatím poslední O princezně, která ráčkovala.

Spolek na základě inspirace filmem „S tebou mě baví svět“ organizuje pro děti letní a zimní „Apaluchy“ kde o dobrodružství není nouze. Tyto akce jsou mezi dětmi velmi oblíbené.

SPM – spolek přívratských maminek. Ani naše maminky nezůstávají pozadu. Pátým rokem pořádají lampiónový průvod. Maminky s dětmi nejdříve týden před tím vydlabávají pilně kulaťoučké, ale i šišaťoučké dýně, které se pak zapalují a rozmísťují podél trasy průvodu. Děti si vyrábějí své vlastní lampiónky. Pořádají pro ně také různé tematické výlety do přírody např. hledání perníkové chaloupky, loupežnického pokladu atd. I výlety za památkami mají své místo navštívili např. hrad Bouzov, zámek Litomyšl, Národní muzeum v Praze.

Pro činnost spolku obecní úřad zřídil v roce 2011 klubovnu/hernu rekonstrukcí prostorů třídy bývalé školy.

V obci také působí **Myslivecké sdružení Lipovec (MS Lipovec)**, které v roce 1978 vzniklo sloučením mysliveckých sdružení Přívrat, Řetová, Řetůvka. Práce MS spočívá v příkrmování zvěře v období nouze, ochraně polí a lesa před škodami působenými zvěří, pořádání různých veřejně prospěšných akcí a přednášek o přírodě a myslivosti v okolních základních a mateřských školách.

3. Hlavní směry rozvoje

Obec se bude vyvíjet jako samostatný správní a urbanistický celek. Řešené území vymezuje Územní plán obce Přívrat, jehož urbanistická koncepce si klade za cíl umožnit obci další rozvoj realizovaný formou rozvoje zóny bydlení, s možností rozvoje zóny drobného podnikání soukromého charakteru se zaměřením na výrobu, obchod či služby občanského vybavení.

Program Obnovy vesnice Přívrat se skládá z následujících akcí v průběhu let 2011 – 2016

Akce na podporu přímého podnikání obce

Nákup nemovitosti (statku) – za účelem provozování pensionu

- Drobné úpravy interiéru
- Úprava okolí

Akce osvětové, kulturní a společenské

Kulturní sál v hostinci „U Coufalů“

- Výměna oken a dveří
- Nástěnné malby v interiéru (znak obce, místní kaplička, portrét významného rodáka A.Bennewitze)

Sportovní areál + hřiště

- Dokončení výstavby skladu u sportovního hřiště
- Úprava stávajících sportovišť

Areál pro veřejné akce za jednotou

- Drobné terénní úpravy
- Úprava a výsadba nové zeleně

Akce k zachování, obnově a udržování venkovské zástavby

Obecní úřad

- Výměna oken a dveří
- Nová fasáda + zateplení
- Oprava střechy
- Obnova interiéru Obřadní síně
- Doplnění a rozšiřování vozového a strojního parku obce

Památky

- Drobné opravy památek v obci

Akce k úpravě veřejných prostranství, zkvalitnění technické infrastruktury

Doprava a komunikace

- Rozšiřování sítě veřejného osvětlení
- Obnova a prodloužení vodovodního řadu
- Údržba a opravy místních komunikací

Akce k ochraně a obnově kulturní krajiny

Zeleň

- Pokračování rekonstrukce zeleně v intravilánu a extravilánu obce

Akce k zajištění bezpečnosti obyvatel a jejich majetku

Hasiči

- Obnova a doplnění vybavení, výzbroje a výstroje
- Oprava a údržba hasičské zbrojnice

Tento Program obnovy vesnice byl schválen na Veřejném zasedání zastupitelstva dne 26.10.2011. Bude průběžně aktualizován.

Ing. Jan Stránský
starosta obce